

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBA**

**SPRENDIMAS
DĖL PRITARIMO ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2014 METŲ ATASKAITAI**

2016 m. kovo 31 d. Nr. T1-263

Šilutė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo 6.4 punktu, Šilutės rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

1. Pritarti Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2014 metų ataskaitai (pridedama).
2. Sprendimą skelbti Savivaldybės interneto svetainėje.

Savivaldybės meras

Vytautas Laurinaitis

Parengė

Marius Bartkus
2016-02-23

PATVIRTINTA
Šilutės rajono savivaldybės tarybos
2016 m. kovo 31 d.
sprendimu Nr. T1-263

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2014 METŲ ATASKAITA**

TURINYS

I SKYRIUS	
ĮVADAS.....	3
II SKYRIUS	
BENDROJI DALIS.....	4
PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“).....	4
III SKYRIUS	
SPECIALIOJI DALIS.....	10
ATRINKTŲ RODIKLIŲ DETALI ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS.....	10
ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SERGAMUMAS TUBERKULIOZE.....	10
IV SKYRIUS	
ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ TRANSPORTO ĮVYKIUOSE PATIRTOS TRAUMOS.....	14
V SKYRIUS	
DARBINGO AMŽIAUS ASMENŲ, PIRMĄ KARTĄ PRIPAŽINTŲ NEĮGALIAIS.....	16
VI SKYRIUS	
IŠVADOS.....	19
VII SKYRIUS	
REKOMENDACIJOS.....	20

I SKYRIUS

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos Šilutės rajono savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą charakterizuojančius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie Savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti Savivaldybės visuomenės sveikatos gerinimo priemones; taip pat vykdyti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaidą bei tinkamai informuoti Savivaldybės politikus siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo Savivaldybės teritorijoje.

Ataskaitoje pateikiami ir aprašomi 2014 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys duomenys Šilutės rajono savivaldybėje. Pateikiami rodikliai (iš Valstybės deleguotų savivaldybėms visuomenės sveikatos stebėsenos *pagrindinių rodiklių sąrašo projekto*) atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programos (toliau – LSP) tikslai bei jų uždaviniai. LSP iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas (toliau – PRS), kurį sudaro 51 unifikuotas rodiklis, geriausiai apibūdinantis LSP siekinius.

Akcentuojame, kad kai kurių PRS projekte numatytų rodiklių šioje ataskaitoje nepateiksime, nes nėra parengta skaičiavimo metodologija. Ataskaita parengta naudojant oficialius statistikos šaltinius ir Higienos instituto Sveikatos informacijos centro (HI SIC) parengtą leidinį „Visuomenės sveikatos būklė savivaldybėse 2014 m.“.

II SKYRIUS
BENDROJI DALIS.
PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR
INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“)

Pagrindinio rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas siekiant palyginti 2014 m. Šilutės rajono savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Vadovaujantis „šviesoforo“ principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes (po 12 savivaldybių kiekvienoje grupėje):

1. 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, priskiriamos *Savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei* ir žymimos **žalia spalva**;

2. 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su prasčiausiais rodikliais grupei* ir žymimos **raudona spalva**;

3. Likusių 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**. Šių savivaldybių rodikliai interpretuojami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį.

PRS analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokių intervencijų/priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Šilutės rajono gyventojų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje analizuojamų rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 1 lentelėje „Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais („šviesoforas“ ir santykis) pasirinkome 3 pagrindinio rodiklių sąrašo reikšmes, kurių rodiklis ar pokyčio kryptis prasčiausia palyginti su kitomis savivaldybės profilio reikšmėmis (raudonos spalvos pagrindinių rodiklių sąrašo reikšmės). Sudarėme Šilutės rajono probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) sąrašą. Šiose srityse atlikome atrinktų rodiklių detalią analizę ir vertinimą. Parengėme pasiūlymus.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami PRS, suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiama Šilutės rajono savivaldybės rodiklio reikšmė, trečiajame – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, ketvirtajame – mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, penktajame – didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštajame – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės vietos visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

1 lentelė. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva
1	2	3	4	5	6
Strateginis tikslas– pasiekti, kad 2023 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai					
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	72,68	74,69	69,37	78,62	0,97
Išvengiamas mirtingumas	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
1 tikslas.Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį					
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą					
Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyventojų	41,52	63,48	9,79	92,67	0,65
Standartizuotas mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyventojų	38,56	31,32	5,25	90,05	1,23
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyventojų	126,79	56,24	20,69	144,27	2,26
Socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų	6,05	3,39	0,36	9,05	1,78
Ilgalaikio nedarbo lygis	2,47	3,08	0,7	10,61	0,80
Gyventojų skaičiaus pokytis 1 000 gyventojų	-11,2	-7,57	-19,68	0,39	1,47
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu					
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių rodiklis (V01-Y98) 100 000 gyventojų	128,17	113,83	78,08	276,9	1,13
Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V01-Y98) 100 000 gyventojų	134,68	113,41	75,6	260,17	1,19
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1 000 gyventojų	290,58	253,78	83,47	542,49	1,14
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1 000 gyventojų	62,57	47,78	8,88	106,13	1,31
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyventojų	104,44	44,37	0	104,44	2,35
2 tikslas.Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką					
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą					
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyventojų	0,38	0,95	0	3,46	0,42
Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000	186,84	131,89	22,43	246,71	1,42

gyventojų					
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	123,77	72,53	54,9	123,77	1,71
Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyventojų	37,74	61,97	0	100,17	0,61
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį					
Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	16,62	7,81	0	38,8	2,1
Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	17,89	7,8	0	47,21	2,29
Mirtingumas dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	14,24	12	0	41,35	1,19
Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	16,36	12,32	0	43,91	1,33
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių					
Mirtingumas dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	11,87	11,08	0	47,7	1,07
Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	11,58	10,96	0	43,31	1,06
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V09) 100 000 gyventojų	4,75	4,3	0	21,2	1,10
Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyventojų	111,56	72,43	45,54	177,59	1,54
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą					
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	86,76	nėra	nėra	nėra	nėra
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	69,4	nėra	nėra	nėra	nėra
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą					
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą					
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	2,37	3,65	0	16,53	0,65
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	3,47	3,67	0	15,63	0,95
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	16,62	25,85	7,99	85,02	0,64
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	16,23	25,71	7,62	83,66	0,63
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) 100 000 gyventojų	11,87	65,24	0	234,86	0,18
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais	191	174	34	319	1,10
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	178	150	16	283	1,19
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius					
Kūdikių, išimtiniai žindyti iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	22,56	31,27	9,17	62,5	0,72
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius					

4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais					
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	41,61	33,38	18,99	71,85	1,25
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1 000 gyventojų	7,12	5,56	3,52	8,7	1,27
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą					
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	3,14	2,14	1	6,6	1,5
Šeimos ir medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	7,83	6,81	2,45	21,52	1,15
Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	8,19	8,03	5,89	10,14	1,02
Savivaldybei pavaldžių stacionarines ASP paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientų pasitenkinimo lygis	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 10 000 gyventojų	11,87	4,4	0	14,26	2,70
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, A50-A64) 10 000 gyventojų	1,9	3,45	0	8,39	0,40
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą					
Kūdikių (vaikų iki 1m. amžiaus) mirtingumas 1 000 gyvų gimusių kūdikių	6,1	3,9	0	18,8	1,56
2 metų amžiaus vaikų MMR (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepijimo apimtys	97,03	93,36	77,78	100	1,04
1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina, 3 dozės) skiepijimo apimtys	97,67	92,9	81,03	99,38	1,05
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje	12,63	20,94	4,39	76,39	0,60
Vaikų, kuriems nustatytas dantų ėduonis (K02), skaičius 10 000 gyventojų	5,29	3,41	1,2	8,14	1,56
Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius 100 000 gyventojų	10,23	5,85	0	17,86	1,76
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę					
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyventojų	761,92	768,12	572,28	1284,36	0,99
Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyventojų	819,44	804,06	597,86	1179,02	1,02
Mirtingumas nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C97) 100 000 gyventojų	275,33	273,77	214,2	390,69	1,01
Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C97) 100 000 gyventojų	283,03	278,19	216,42	531,17	1,02
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyventojų	149,54	187,9	35,52	481,21	0,80
Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyventojų	161,09	196,05	89,79	430,53	0,86
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	43,67	43,69	13,8	107,36	1,00
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	50,76	43,66	12,17	61,23	1,16
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių	52,95	49,56	27,07	74,89	1,07

priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje					
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	47,87	42,47	10,64	59,99	1,13
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	44,49	34,67	7,57	51,86	1,28

Iš 1 lentelėje „Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“ pateiktų PRS rodiklių reikšmių matyti, kad:

1. Iš visų sveikatos rodiklių yra geresni (**žalioji zona**):

1.1. mirtingumo/standartizuoto mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu;

1.2. nusikalstamos veiklos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda;

1.3. šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius;

1.4. 1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina, 3 dozės) skiepijimo apimtys;

1.5. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje;

1.6. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje;

1.7. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje.

2. Dalis rodiklių reikšmės patenka į prasčiausių analizuojamų reikšmių grupę (**raudonoji zona**):

2.1. mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose;

2.2. sergamumas tuberkulioze;

2.3. susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius 65+ m. amžiaus grupėje;

2.4. darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais;

2.5. mirtingumas/standartizuotas mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis;

2.6. transporto įvykiuose patirtų traumų;

2.7. išvengiamų hospitalizacijų skaičius;

2.8. išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius;

2.9. sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze;

2.10 . vaikų, kuriems nustatytas dantų ėduonis rodiklis;

2.11 paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius.

3. Didžioji dalis Šilutės rajono savivaldybės rodiklių reikšmių patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią analizuojamų reikšmių grupę (**geltonoji zona**), tačiau į juos taip pat reikėtų atkreipti dėmesį:

3.1. socialinės rizikos šeimų skaičius;

3.2. ilgalaikio nedarbo lygis;

gyventojų skaičiaus pokytis;

3.3. mirtingumo/standartizuoto mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis;

3.4. asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir kiti rodikliai;

3.5. gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

Išsamesnei analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti šie rodikliai:

1. Šilutės rajono savivaldybės gyventojų sergamumas tuberkulioze;

2. Šilutės rajono savivaldybės gyventojų transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius;

3. Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius.

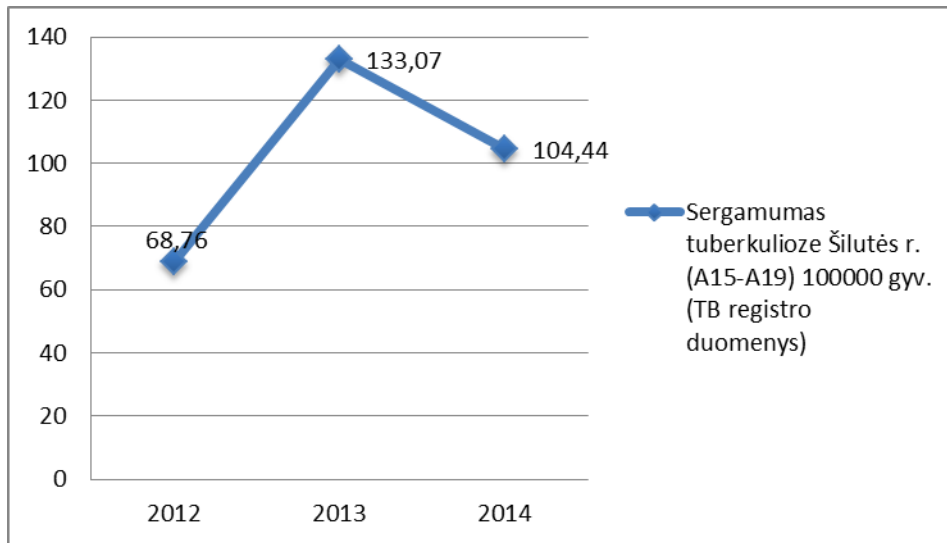
III SKYRIUS
SPECIALIOJI DALIS
ATRINKTŲ RODIKLIŲ DETALI ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS
ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SERGAMUMAS TUBERKULIOZE

Sergamumas tuberkulioze yra aktuali problema ne tik Šilutės rajono savivaldybei, bet ir visoms savivaldybėms Lietuvoje, kadangi nevienodai, tačiau visose savivaldybėse (išskyrus Neringos sav.) 2014 m. buvo registruojami nauji šios ligos atvejai. Iš viso Lietuvoje 2014 m. užregistruotas 1301 naujas tuberkuliozės atvejis (44,4 atv. 100 000 gyv., o Šilutės rajone 104,4 atv. 100 000 gyv.). Prasčiausia situacija yra Jonavos r., Pakruojo r., Šilutės r. savivaldybėse – čia Lietuvos vidurkis viršijamas apie 2 kartus. (žr. 1 pav.)

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Standartizuotas mirtingumas 100 000 gyv.	Savivaldybė	Standartizuotas mirtingumas 100 000 gyv.
Elektrėnų sav.	8,3	Šilutės r. sav.	104,4
Kaišiadorių r.	9,3	Pakruojo r.	91,9
Anykščių r.	18,8	Jonavos r. sav.	88,3
Utenos r. sav.	22,1	Pasvalio r. sav.	83,2
Rokiškio r. sav.	24,6	Telšių r. sav.	76,8

1 pav. Didžiausi ir mažiausi tuberkuliozės sergamumo rodikliai 100000 gyventojų
Šaltinis: TB registro duomenys

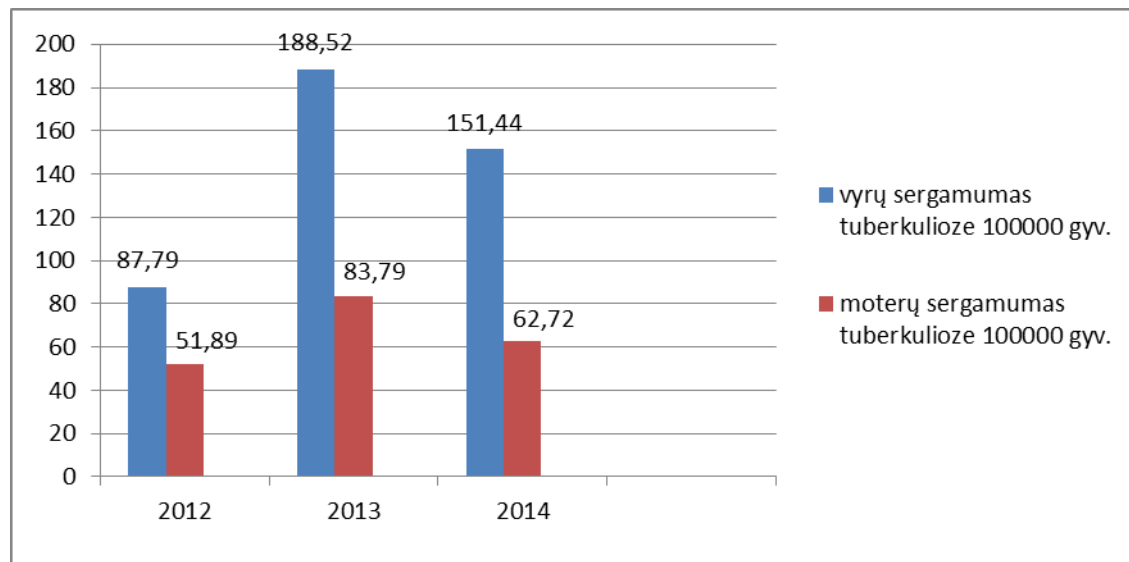
2014 m. Lietuvoje stebimas sergamumo tuberkulioze mažėjimas, taip pat galime teigti, kad ir Šilutės rajone paskutiniaisiais tiriamaisiais metais pastebimas sumažėjimas šia liga sergančių asmenų skaičius: 2012 m. 100 tūkst. gyventojų teko 68,76 atvejų, 2013 m. – 133,07 atvejų, o 2014 m. jau užfiksuoti mažiau 104,44 atvejai 100 tūkst. gyv. (žr. 2 pav.)

2 pav. Sergamumas tuberkulioze Šilutės rajone 100000 gyv., 2012-2014 metais

Šaltinis: TB registro duomenys

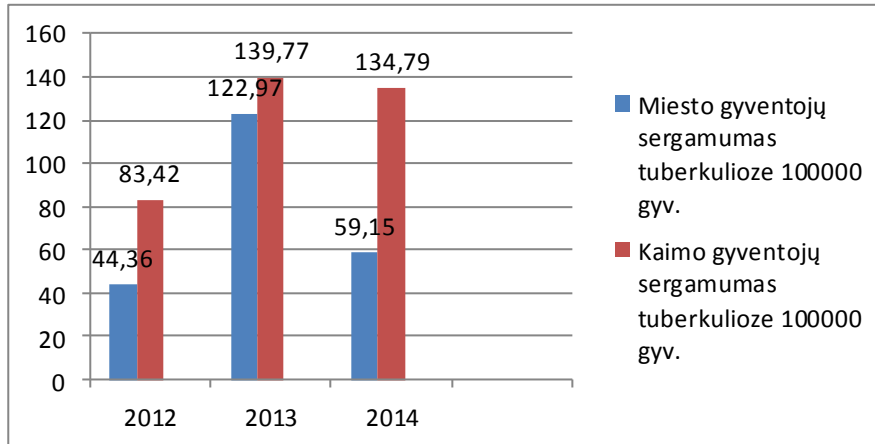
Pastebima, kad paskutiniaisiais tiriamaisiais metais vyrai sirgo tuberkulioze beveik 3 kartus daugiau negu moterys. (žr. 3 pav.)

3 pav. Tuberkuliozės sergamumas Šilutės r. 100000 gyv. (pagal lytį)

Šaltinis: TB registro duomenys

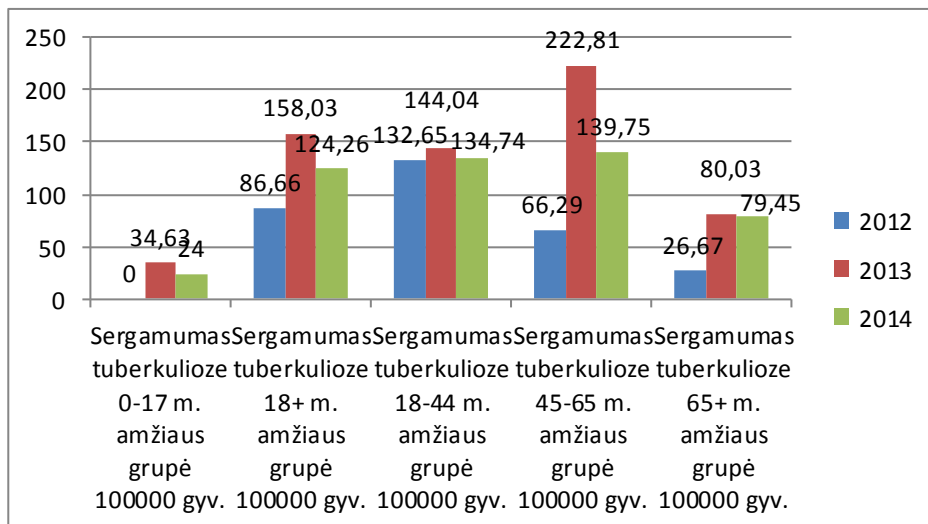
Lyginant miesto ir kaimo gyventojų sergamumą tuberkulioze, galima teigti, kad kaimo gyventojai tuberkulioze 2014 metais sirgo du kartus daugiau negu miesto gyventojai. Lyginant su ankstesniais metais, kaimo gyventojų sergamumas nežymiai skyrėsi, o miesto gyventojų sergamumas nuo 2013 metų iki 2014 metų sumažėjo dvigubai. (žr. 4 pav.)

4 pav. Sergamumas tuberkulioze 100000 gyv. Šilutės r. (pagal gyvenamąją vietą)

Šaltinis: TB registro duomenys

Iš visų įvairių amžiaus grupių sirgusių asmenų, daugiausiai tuberkuliozė diagnozuota 2014 metais 45 - 65 metų amžiaus žmonėms, bet nežymiai skyrėsi ir nuo 18 – 44 metų amžiaus žmonių sergančių tuberkulioze. Lyginat visų amžiaus grupių sergamumą su praeitų metų sergamumu vienintelės amžiaus grupės (45 – 65 m.) sergamumas sumažėjo ženkliai, visos kitos likusios amžiaus grupės ženkliai nesiskyrė nuo praeitų metų. (žr. 5 pav.)

5 pav. Sergamumas tuberkulioze 100000 gyv. Šilutės r. (pagal amžių)

Šaltinis: TB registro duomenys

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gruodžio 3 d. įsakymą Nr. V-1033 ir patvirtintą Tuberkuliozės profilaktikos ir kontrolės 2011-2014 metų programą bei Šilutės rajono savivaldybės tuberkuliozės profilaktikos ir kontrolės 2010-2015 metų programą, patvirtintą Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T1-1306, Šilutės rajono gyventojams buvo suteikta informacija apie tuberkuliozės epidemiologinę situaciją, profilaktiką ir kontrolę rajone, buvo suaktyvintas sergančiųjų tuberkulioze išaiškinimas bei jų nukreipimas gydymui. Tuberkuliozės profilaktikos organizavimas ir teikimas socialinės rizikos šeimų, socialinę riziką patiriančių asmenų ir socialiai nedraustų asmenų patikrinimui dėl sergamumo tuberkulioze bei jų nukreipimui gydyti, apimant socialinės paramos šviečiamąsias veiklos priemones, sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimą.

Šilutės rajono savivaldybė 2014-05-23 pagal paslaugų teikimo sutartį Nr. R5-(8.1.11)-433 pervedė – šešiolika tūkstančių litų 00 ct (16 000,00 Lt) Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biurui už vykdomą paslaugą.

Paslaugą atliko Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras – 2014 metais patikrino 188 Šilutės rajono savivaldybės gyventojus, iš jų 3 asmenims nustatyti tuberkuliozės susirgimai ir 1 nustatytas plaučių vėžys.

Patikrinime dalyvavę asmenys į VšĮ Šilutės ligoninę buvo vežami iš skirtų Savivaldybės lėšų. Jiems taip pat išdalinti maisto paketai (cukrus, miltai, aliejus, konservų dėžutė, muilas). Kiekvieno patikrinimo metu buvo atliekama krūtinės ląstos rentgenograma, konsultavo gydytojas ftiziatras. Iš viso buvo organizuotas 21 patikrinimas, asmenys nuvežti į VšĮ Šilutės ligoninę. Daugiausia asmenų profilaktiškai pasitikrinti dėl sergamumo tuberkulioze buvo atvežta iš Vainuto seniūnijos (79 žmonės), Švėkšnos seniūnijos – 44 žmonės, Kintų seniūnijos – 31, iš Katyčių seniūnijos ir Rusnės seniūnijos - 13 žmonių, Žemaičių Naumiesčio seniūnijos – 8 žmonės. Asmenims, kuriems buvo nustatyti tuberkuliozės susirgimai, buvo nukreipiami stacionariam tuberkuliozės gydymui.

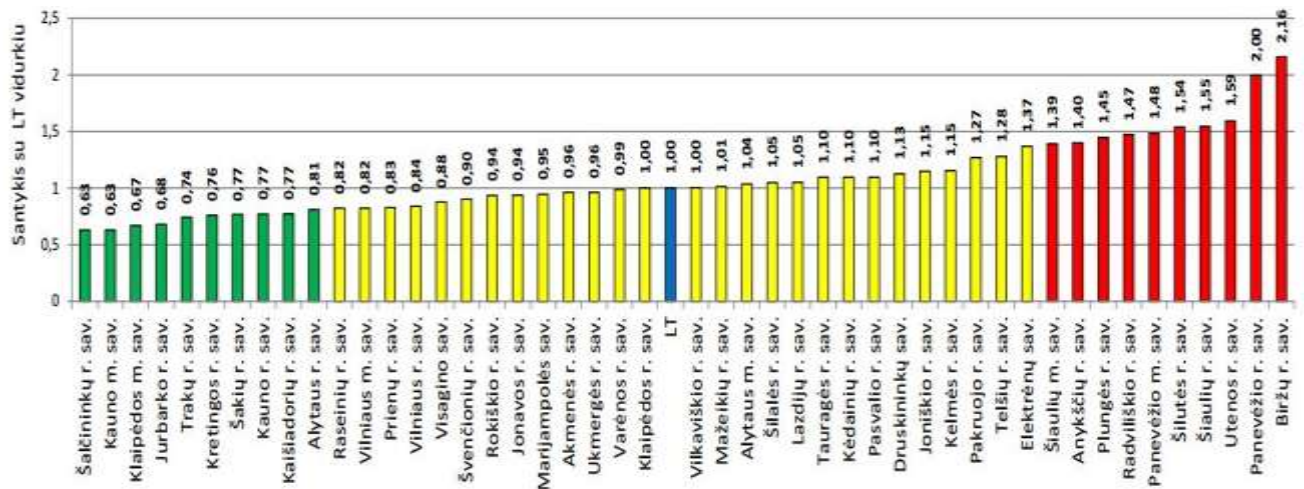
IV SKYRIUS

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ TRANSPORTO ĮVYKIUOSE PATIRTOS TRAUMOS

Aukšto traumatizmo rodiklio dėl transporto įvykiuose patirtų traumų analizė yra būtina įgyvendinant LSP tikslo „*Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką*“ uždavinį „*Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių*, ieškant šios problemos priežasčių bei jos sprendimo būdų.

Lietuvoje viena iš pagrindinių prioritetinių sričių, į kurią kreipiamas didelis dėmesys, yra avaringumo mažinimas keliuose. Daugiausia transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) 2014 m. buvo užregistruota didžiųjų šalies savivaldybių gyventojams (Vilniaus m. sav. – 323, Kauno m. sav. 138 traumų atvejai). Tai lemia didesni ir intensyvesni transporto priemonių srantai didžiuosiuose šalies miestuose. Tačiau, vertinant rodiklius, šios savivaldybės atsiduria mažiausiose ar vidutinėse pozicijose, o didžiausiose pozicijose atsiduria Biržų r. sav. – 156,5/100 000 gyv. (41 traumų atvejais), Panevėžio r. sav. – 144,7/100 000 gyv. (54 traumų atvejai). Šios savivaldybės Lietuvos vidurkį (72,4/100 000 gyv.) viršija apie 2 kartus. Tarp didžiausių pozicijų taip pat atsiduria ir Šilutės r. sav. 111,6/100 000 gyv. (47 traumų atvejai, kurie buvo patyrę traumą kelyje).

(žr. 6 pav.)

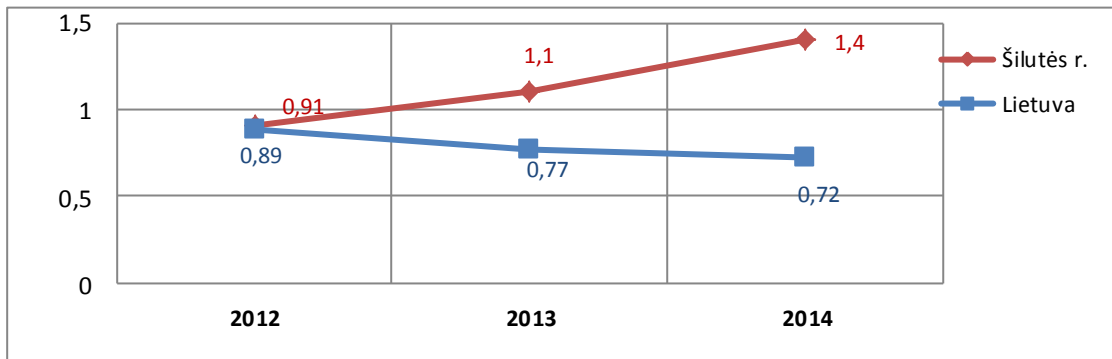

6 pav. Transporto įvykiuose patirtos traumos (V00-V99) 100000 gyv. savivaldybėse, 2014 metais

Šaltinis: HISIC.

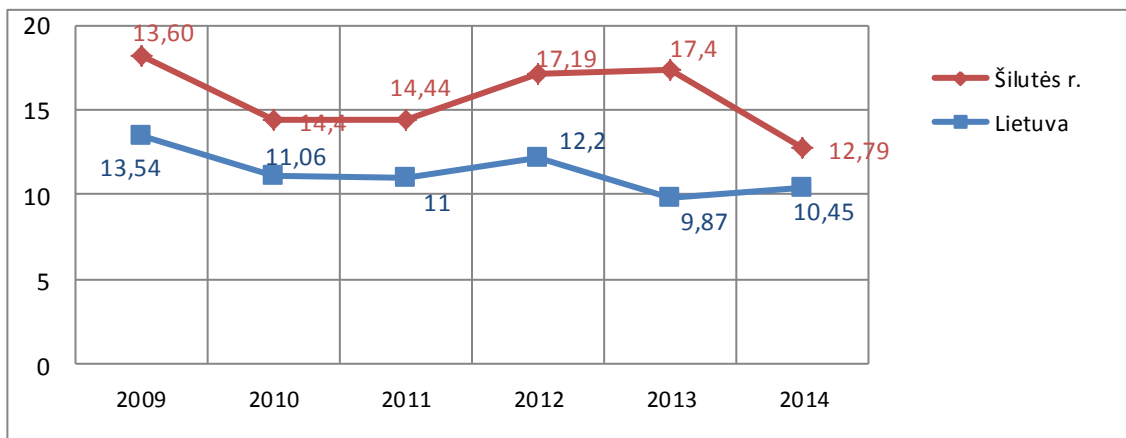
Transporto įvykių metu dažniausiai buvo sužeisti važiuojantys lengvuoju automobiliu ir pedaline transporto priemone, daugiausia buvo patirta pečių lanko ir rankos lūžių bei klubų ir kojų sužalojimų. Pateiktoje diagramoje matyti (žr. 7 pav.), kad Šilutės r. nuo 2012 m. daugėja asmenų patiriančių traumas transporto įvykių metu, kai tuo metu Lietuvoje pastebimas mažėjimas.

7 pav. Ligonių, gydytų stacionare nuo traumų patirtų transporto įvykiuose (V00-V99) skaičius 1000 gyv., 2012-2014 metais

Šaltinis: HISIC.

Šilutės rajono savivaldybės mirtingumas dėl transporto įvykių ženkliai sumažėjo nuo 2012 m. iki 2014 m., bet, lyginant su Lietuvos rodikliu, Šilutės rodiklis išlieka toliau labai didelis. (žr. 8 pav.)

8 pav. Standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių (V01-V99) 100000 gyv., 2009-2014 metais

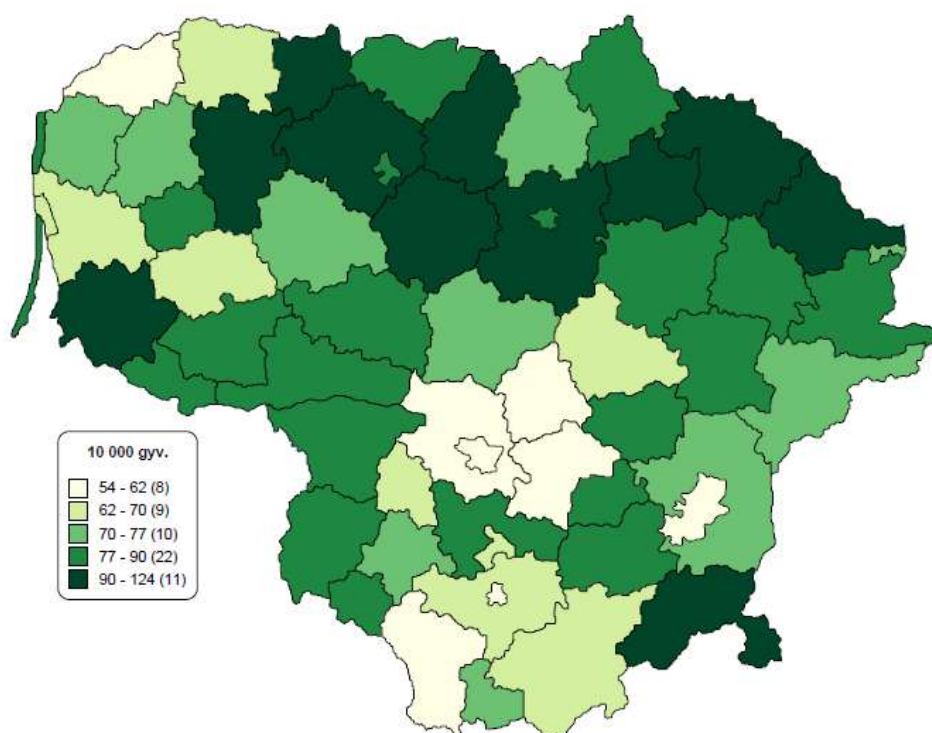
Šaltinis: HISIC.

Didėjantį asmenų, patiriančių traumas transporto įvykiuose, skaičių gali lemti neatsakingas eismo dalyvių elgesys, vairuotojų vairavimo įgūdžių stoka, dėl laukinių gyvūnų kaltės, blogo matomumo ir kt. aplinkybių.

V SKYRIUS

DARBINGO AMŽIAUS ASMENŲ, PIRMĄ KARTĄ PRIPAŽINTŲ NEIĞALIAIS

Atrinkus ir atlikus reikalingus apskaičiavimus, pirmą kartą pripažintos negalios rodikliai savivaldybėse pavaizduoti žemiau pateiktame Lietuvos administraciniame žemėlapyje (žr. 9 pav.). Šiame žemėlapyje galima pamatyti, kaip pasiskirstę darbingo amžiaus asmenų, kuriems buvo nustatytas 0-55 proc. darbingumo lygis, skaičius, tenkantis 100 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų 60-yje savivaldybių. Kaip matyti pateiktame žemėlapyje, labai dideli neįgalumo rodikliai vyrauja Šilutės r. savivaldybėje, kurioje neįgaliųjų skaičius yra 90 – 124 atvejai, tenkantys 100 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų.

9 pav. Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius, tenkančio 100 tūkst. gyventojų, paplitimas Lietuvos savivaldybėse 2014 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

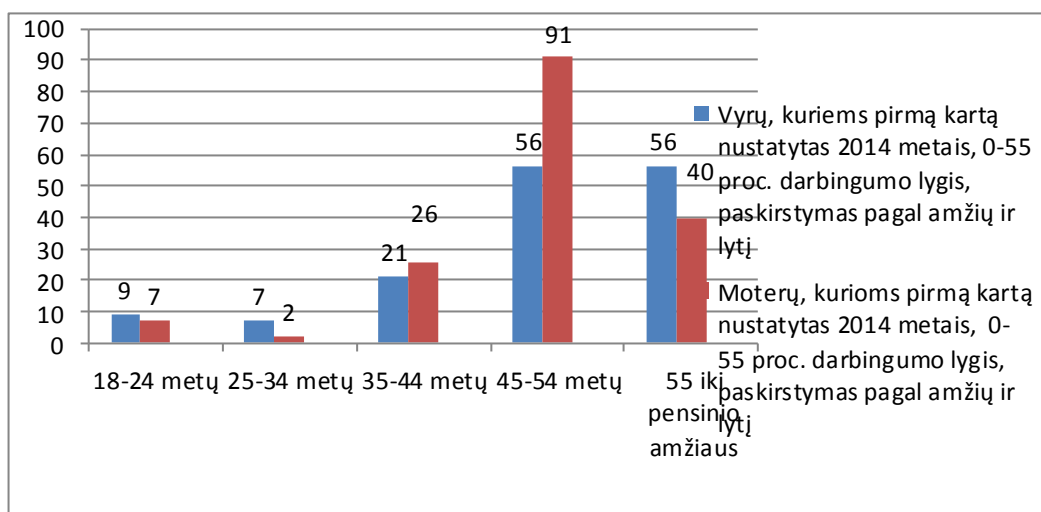
Lietuvoje darbingo amžiaus gyventojų (nuo 18 m. iki pensijinio amžiaus) 2014 m. buvo beveik 2 mln. Iš jų beveik 13 tūkst. buvo pripažinti neįgaliais. Didžiausi rodikliai buvo Šilutės r. sav. (126/10000 gyv.), Šiaulių r. sav. (108/10000), Šalčininkų r. sav. (106,6/10000 gyv.), Pakruojo r. sav. (100,1/10000 gyc.) ir Radviliškio r. sav. (99,2/10000 gyv.). (žr. 10 pav.)

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Rodiklis 10 000 gyv.	Savivaldybė	Rodiklis 10 000 gyv.
Kauno r. sav.	55,8	Šilutės r. sav.	126,0
Jonavos r. sav.	59,5	Šiaulių r. sav.	108,0
Vilniaus m. sav.	59,6	Šalčininkų r. sav.	106,6
Kaišiadorių r. sav.	60,8	Pakruojo r. sav.	100,1
Kauno m. sav.	61,3	Radviliškio r. sav.	99,2
Lietuvos rodiklis 73,9/10 000 gyv.			

10 pav. Didžiausi ir mažiausi darbingo amžiaus asmenys, pirmą kartą pripažinti neįgaliais, 10000 gyv. rodikliai.

Šaltinis: HISIC

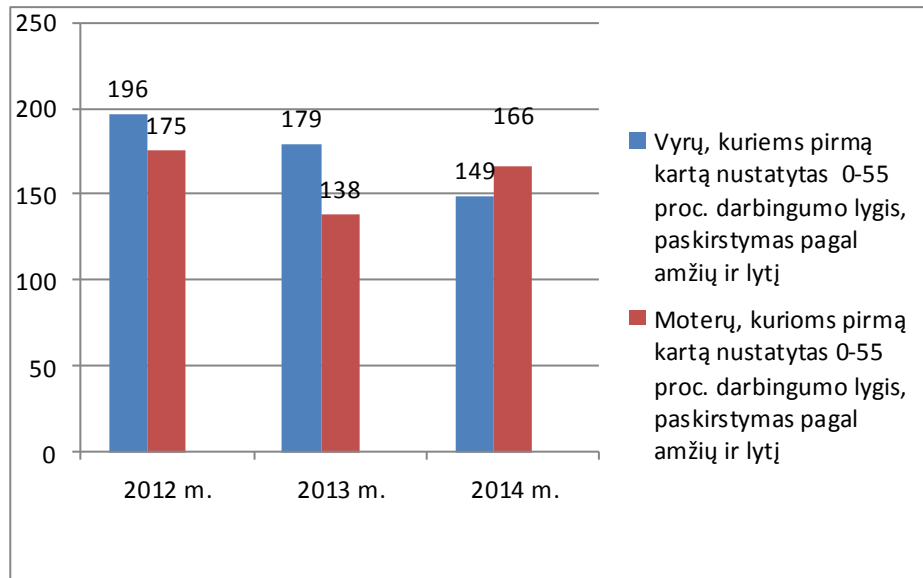
Analizuojant 2014 metų, 0-55 proc. darbingumo lygį pagal amžių ir lytį galime teigti, kad, moterų (166) yra pripažintų neįgaliomis daugiau negu vyrų (149), bet neįgalumo paskirstymas pagal amžių yra skirtingas. 45–54 metų neįgalių moterų yra pusantro karto daugiau negu vyrų, o nuo 55 metų iki pensinio amžiaus vyrų, pripažintų neįgaliais, yra daugiau negu moterų. (žr. 11 pav.)

11 pav. Šilutės rajono savivaldybės vyrų ir moterų, kuriems pirmą kartą nustatytas 2014 metais 0-55 proc. darbingumo lygis, pasiskirstymas pagal amžių ir lytį

Šaltinis: neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys

Analizuojant vyrų ir moterų, 0-55 proc. darbingumo lygį nuo 2012 m. iki 2014 m. galima drąsiai teigti, kad nuo 2012 metų vyrų neįgalumas palaipsniui, tolygiai mažėja iki pat 2014 m. Moterų neįgalumas nuo 2012 m. iki 2014 m. taip pat yra sumažėjęs, bet atsižvelgiant į 2013 m. neįgalių moterų skaičius yra išaugęs. (žr.12 pav.)

12 pav. Šilutės rajono savivaldybės vyrų ir moterų, kuriems pirmą kartą nustatytas, 0-55 proc. darbingumo lygis, pasiskirstęs pagal lytį nuo 2012 – 2014 metų

Šaltinis: neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys

VI SKYRIUS IŠVADOS

1. Šilutės rajono savivaldybės sveikatos rodiklių reikšmės lyginant su Lietuvos sveikatos vidurkio rodikliais pasiskirsto taip: 13,7 proc. rodiklių patenka į geresnę grupę (**žalioji zona**), 54,9 proc. patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią grupę (**geltonoji zona**) ir 21,5 proc. patenka į prasčiausių savivaldybių grupę (**raudonoji zona**), iš kurios atrinkti rodikliai detaliai analizei: sergamumas tuberkulioze, transporto įvykiuose patirtos traumos ir darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais.

2. Šilutės rajono savivaldybės sergamumo tuberkulioze rodiklio reikšmė patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę (raudonąją zoną). Per 2012-2014 metų laikotarpį mirė 44 asmenys nuo tuberkuliozės. Didžioji dauguma 45-65 metų amžiaus asmenys. Šilutės rajono savivaldybės, sergamumo tuberkuliozės rodiklis du kartus didesnis už bendrą Lietuvos rodiklį. Vyrų sergamumas tuberkulioze dvigubai didesnis negu moterų.

3. Dėl transporto įvykiuose patirtų traumų Šilutės rajono savivaldybės rodiklis viršija Lietuvos rodiklį. Transporto įvykių metu dažniausiai buvo sužeisti važiuojantys lengvuju automobiliu bei važiuojantys pedaline transporto priemone, daugiausia buvo patirta pečių lanko ir rankos lūžių bei klubų ir kojų sužalojimų.

4. 2014 metai pirmą kartą pripažintų neįgaliais, darbingų vyrų buvo 149, o moterų 166. Darbingo amžiaus žmonių, pirmą kartą pripažintų neįgaliais rodiklis dvigubai didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį. Didžioji dauguma neįgaliais pripažintų yra 45-54 metų amžiaus asmenys.

5. Sieksime užtikrinti kokybiškas ir prieinamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Šilutės rajono savivaldybės gyventojams, glaudžiai bendradarbiausime su įvairiomis institucijomis (spaudoje, interneto svetainėse, „Facebook“ paskyroje ir kt.).

VII SKYRIUS REKOMENDACIJOS

Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę.

1. Siekiant mažinti Šilutės rajono gyventojų sergamumą tuberkulioze, problemą reikėtų spręsti kompleksiskai. Gydymui svarbi laiku nustatyta diagnozė ir griežtas standartizuoto gydymo taikymas. Pagrindinės veiksmingos profilaktikos priemonės yra gerų ekonominių ir socialinių sąlygų užsitikrinimas, profilaktinis vaikų skiepijimas BCG vakcina. Svarbu organizuoti šios ligos rizikos grupių asmenų profilaktinę patikrą bei ieškoti bendradarbiavimo būdų, kaip daugiau asmenų patikrinti profilaktiskai.

2. Skatinti visuomenės sveikatos ir asmens sveikatos priežiūros bei kitų sektorių bendradarbiavimą kompleksiskai spręsti Savivaldybės gyventojų sveikatos problemas.

Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių.

1. Gyventojams organizuoti saugaus eismo renginius (akcijas, atšvaitų dalijimas pėstiesiems), informacijos sklaidą, mokymus, socialines reklamas;

2. Siekti mažinti avaringumą (liemenės, ženklai, atšvaitai) reikia propaguoti saugumo priemones avaringiausiose Savivaldybės gyvenvietėse, taip pat organizuoti įvairaus amžiaus gyventojų pirmosios pagalbos mokymus.

Sumažinti darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais skaičių.

1. Neįgalumo nustatymo rodikliai „atliepia“ sergamumo rodiklius. Neįgalumo nustatymo rodikliui įtakos turi sergamumas, asmenų amžius ir gydymo įstaigų veikla;

2. propaguoti rūpintis savo sveikata, nedelsiant tikrintis pajutus sveikatos sutrikimų;

3. Nuolat šviesti gyventojus švietimas ir mokyti sveikos gyvensenos, sveikatos stiprinimo, ligų prevencijos (sveika mityba, fizinis aktyvumas, infekcinių ir neinfekcinių ligų profilaktika).
